

Landsbankastjórin um samráðingarnar um uttanlandsskuldina:

Danir ræðast at verða ov lagaligir móti føroyingum

– Danir høvdu folt seg nokk so býttar um teir góvu føroyingum nakað og so olja fór at sprikja úr undirgrundini stutt aftaná.

ÁKI BERTHOLSEN

– Tað er danski veljarin, sum ger av, hvønn Føroya politikk, danskir politikarir føra, og fara at føra.

– Og danskir politikarir ræðast at verða ov lagaligir móti føroyingum.

Segði landsbankastjórin, Sigurd Poulsen, á evnistinginum hjá Tjóðveldisflokkinum á Vági flaggdagin og leygardagin.

Ímillum mong evni, sum vóru umrødd, vóru eisini uttanlandsskuldin, hvussu hon skal gjaldast aftur og um hon skal gjaldast aftur. Og m.a. varð landsbankastjórin spurður, um hann helt, at tað var skil í, tá ið Edmund Joensen, lögmaður, tviheldur um, at danir skulu betala tær milliárdir, bankamálið kostaði, tí her er talan um ríkismál og ikki um mál, vit hava yvirtrikið og tiskil hava ábyrgdina av.

Tað fekk landsbankastjórin ikki svara til, segði hann.

Men í síni almennu meeting av stjóðini, helt hann, at vit skulu ikki ventta, at danskir politikarir verða ov lagaligir móti okkum.

– Tað ræðast teir, segði Sigurd Poulsen.

– Hann hevur ta avgjördu meining, at tað er fólksins vilji, sum avgerð politikk.

– Tí ein politikari, sum ger móti fólksins vilja, verður ikki afturvaldur.

– Tí er tað danski veljarin, sum fer av, hvønn Føroya-politikk, danskir politikarir fara at føra, segði Sigurd Poulsen.

– Og eg haldi, at teir høvdu folt seg nokk seg býttar móti teirum veljarum, um teir góvu okkum nakað og vit so kanska finna olju um nökur fá ár og fáa nógvar pengar burtúr.

Sigurd Poulsen helt, at henda áskoðan ger seg eisini galdandi í bankamálum.

– Tað er heldur ikki rættvíst í eygunum á dómum, at teir skulu betala fyrri at fáa skil á í bankamálum, tá ið teir frammanundan betala okkum eina milliárd-um árið.

Anita á Friðriksmørk spurdi um tað so ikki gjørdi mun, at talan var um eitt

– Tað er ikki rættvíst í eygunum á dómum, at teir skulu betala fyrri bankaskræðið í Føroyum, samstundis, sum teir betala okkum eina milliárd í stuðuli um árið. Danir ræðast at vera ov lagaligir móti føroyingum fyrri ikki at koma tvørt fyrri hjá veljaranum helt landsbankastjórin, Sigurd Poulsen á evnistingi í Vági um føroyska búskapin eftir loysingina.

ríkismál, og ikki eitt yvirtrikið mál?

– Sigurd Poulsen svaraði, at hetta var ein veikleiki í grundgevingunum hjá dómum fyrri, at vit skulu betala fyrri bankabjargningini, hóast eg ikki haldi, at teir kunnu revsast fyrri okkara gerðir.

– Men har er heilt greitt eitt veikt punkt hjá dómum. – Figgjareftirlitið hevur eftirlitið við føroysku peningastovnunum og tað sigur ráðharranum í Danmark, sum hevur ábyrgd fyrri okkum frá stuðuni.

– Men teir hava ikki hildið tað verið teirra skylda at upplýsa føroyskar myndugleikar um, stuðuna.

– Tað er heilt greitt ein veikleiki hjá teimum í bankamálum, sigur landsbankastjórin.

– Tí annaðhvørt má talan vera um eitt brek í heima-stýrisslógini, ella hava teir ikki borið seg at í samsvári við andan í henni.

– Spurningurin er so, hvussu hatta skal viðgerðast segði hann.

– Men hvør trýr uppá at nakar verður dømdur í bankamálum?, spurdi hann.

– Men um talan kundi bliva um eina politiska semju, kundi hann ikki meta um.

Ikki stuðul

Signar á Brúnni vildi hava á vita, um møguleiki er fyrri at samráða seg fram til eina lægri rentu, enn hana,

vit nú betala.

Tann møguleikin er ikki royndur, segði Sigurd Poulsen.

Hann segði, at prinsippið aftanfyrri avtalurnar ímillum Føroyar og Danmark var, at talan var ikki um stuðul.

– Kortini kunnu vit siga, at eitt sindur av stuðuli liggur í, at vit læna pengarnar frá Danmark fyrri somu rentu, sum Danir læntu pengarnar. Tvs, at skuldu vit sjálvi lænt teir, hevði rentan verið lægri, segði Sigurd Poulsen.

– Men tað er greitt, danskt prinsipp, at hesi láni eru ikki statsstuðul.

– Og skulu vit burtur frá, at láni skulu byggja á marknaðarkor, vildi eg uppfata sum eina ógvuliga avgerandi broyting í teirra áskoðan.

Tað hevði ikki verið nóg mikið við vanligum samráðingum ímillum Føroyar og Danmark at broytt tær treytirnar. Tað hevði kravt eina veruliga, politiska viðgerð í Danmark, segði Sigurd Poulsen.

Gera akkordskipan

Albert Isfeld helt, at næstu ferð vit samráðast við danir eiga vit at gera teimum greitt, at vit hava yvirtrikið at betala uttanlandsskuldina, sum næsta ár verður 5,6 milliárd.

Hann segði, at eftir hansara tykki vóru tað danir, sum fullkomiliga styrdu samráðingunum og settu

treytirnar og hann saknaði eitt meiri kontant, føroyskt útspæl.

Hann skeyt upp, at vit gera sum privat fólk gera, sum standa í botnleysari skuld til ein banka, og bjóða dómum eina akkordskipan, sum sigur, at um teir sleppa kravinum uppá skuldina, skulu vit betala hana tvær ferðir aftur, um vit finna olju undir Føroyum.

– A tann hátt fáa vit sett skattin niður so hjólini fáast at mala aftur.

Sigurd Poulsen vildi heldur ikki gera viðmerkingar til hatta tókliga uppskotið.

Men hann var samdur í, at skalt tú vinna nakað í eina samráðing, mást tú eisini offra okkurt og koma við einum ískoyti til loysnina.

Spurningurin er so, hvat vit eru sinnaði at offra fyrri eina betri avtalu.

– Eg meini, vit kunnu nokta at gjalda segði Albert Isfeld afturimóti.

Sigurd Poulsen segði, at ein skuldari kemur illa fyrri, sum noktar at betala, so mikið heldur hann, lívið hevði lært seg.

– Vit hava dømi um lond í Suðuramerika, sum hava noktað at betalt síni lán.

– Tey eru komin fullkomiliga tvørt fyrri. – Gamani sleppa tey av við gomlu skuldina. Men eingin vil hava nakað við tey at gera aftaná. Tað er ómetaliga trupult hjá teim-

um at fáa nakran at vísa teimum álit aftur.

Tí helt Sigurd Poulsen, at tað ringasta, vit kunnu gera, er at nokta at betala.

Men hann var samdur í, at okkurt mátti gerast uttan at vit mistu virðingina fyrri okkum sjálvum.

Bankin taka skuldina?

Finnbogi Isakson vildi hava at vita um eingin hevði

hugað tann tanka, at bankin sjálvir yvirtók tann partin av uttanlandsskuldini, sum stavar frá bankabjargningini.

– Nei, tað hevur eingin, svaraði landsbankastjórin stutt aftur.

Hildu seg aftur

Annars fortaldi sigurd Poulsen, at avtalurnar, sum għórdar vóru við Danmark um uttanlandsskuldina, ganga út í 1998.

– Bæði partar hava hildið seg frá at gera langtíðaravtalur.

– Føroyinar hava ikki viljað bundið seg ov langt fram, tí umstøðurnar hjá fólki hava verið heilt ótolandi.

– Og danir hava heldur ikki bundið seg ov langt fram tí verða teir ov lagaligir, koma teir tvørt fyrri móti teir danska veljaranum.

Sigurd Poulsen sigur, at ein partur í kreppuloynsni var, at landskassin skuldi fígga hall við at selja lánsbrøv.

– Tað hevði ikki borið til at selt lánsbrøv, um avtalurnar við danir skuldu halda uppat í 1998, tí í 1999 skulu vit betala 1,3 milliárd og í 2000 aftur 1 milliárd.

– Tað hevði gjørt so stórt hol í búskapin, at tað er trupult at siga, hvussu tað hevði ávirka stuðuna.

– Tí er avtalað, at samráðingur skulu verða nú í 1997.

Sigurd Poulsen sigur, at tað liggur í avtalunum, at ein loysn skal finnast og danir hava sagt um neyðugt verða statsláníni framlongd.

Hann helt eisini, at tað lá í kortunum, at komandi ár skal ein meiri langtíðar-loysn finnast.

Tí helt hann ikki, at vandi var fyrri, at vit verða noydd at betala álit aftur uppá alt ov stutta tíð.

Men hvussu avtalan kemur at siggja út, er ilt at siga.

Sigurd Poulsen segði, at spurningurin um, antin olja fanst í føroysku undirgrundini, stýrdi dómum rættiliga nógv.

Styrkt í trúnni

Flaggdagin, fríggjadagin 25. apríl og leygardagin 26. apríl, skipaði Tjóðveldisflokkurin fyrri evnislestri í Vági undir heitinum „Hvussu fóta vit okkum búskaparlaga, tá ið tjóðveldið er skipað“.

A tinginum vóru fyra fakligir fyrlsetrar, umframt nógvar orðaskifti.

Fyrlsetrarar hildu Sigurd Poulsen, landsbankastjórin, Signar Hennesen, verkfrøðingur hjá landsverfrøðingum, Hermann Oskarsson, búskaparfrøðingur á Hagstovu Føroya og Jógván Mørkøre, samfelagsfrøðingur á Sögu og visindateikningi á Fróðskaparsetri Føroya.

A fundinum var nógvar tosað um m.a. heimastýrisslógina, uttanlandsskuld, bankabjargning og bankaprivativering og sjálvandi um føroyskan búskap í víðari merking.

Tann brennandi spurningurin var sjálvandi, hvønn boðskap fakmenninir høvdu til spurningin, um vit høvdu kunna fóta okkum búskaparlaga, um vit tóku sjálfstýri.

Niðurstøðan kann ikki verða onnur enn, at tjóðveldisfólk fóru av aftur tingi, styrkt í trúnni, um at tað bara til.

Vit fara í blaðnum í dag, og í onkrum komandi bløðum at triva í nakrar av teimum fakligu sjónarmiðjunum, sum fórd vóru fram á evnistinginum.